

Pieczka zastępcza jako forma pomocy rodzinie uregulowana jest na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r, poz. 998, ze zm.). Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Założeniem pieczy zastępczej jest jej tymczasowość. Dziecko powinno przebywać w niej do momentu ustabilizowania sytuacji życiowej jego rodziny biologicznej.

Ograniczenie władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej skutkuje przeniesieniem na opiekunów zastępczych tylko bieżącej pieczy tj. codziennej opieki i wychowania nad dzieckiem, natomiast reprezentowanie ustawowe, czyli podejmowanie względem dziecka wszystkich istotnych decyzji życiowych nadal należy do rodziców naturalnych, o ile sąd rodzinny nie zadecyduje inaczej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Rodzina zastępcza spokrewniona – tworzą ją wyłącznie dziadkowie i rodzeństwo dziecka.

2. Rodzina zastępcza niezawodowa – tworzą ją osoby obce, niespokrewnione z dzieckiem oraz dalsi krewni dziecka np. wujostwo, kuzynostwo itp.

3. Rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

- **rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego**– sprawuje opiekę nad dzieckiem do unormowania jego sytuacji nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w pieczy zastępczej.

- **rodzina specjalistyczna** - opiekuje się dziećmi niepełnosprawnymi lub dziećmi umieszczonymi na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnimi matkami z dziećmi.

W rodzinie zastępczej niezawodowej i zawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność w rodzinie zastępczej, za wyjątkiem potrzeby umieszczenia rodzeństwa.

4. Rodzinny dom dziecka – tworzą ją osoby niespokrewnione z dzieckiem sprawujące opiekę nad większą liczbą dzieci. W tym samym czasie w rodzinnym domu dziecka może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, za wyjątkiem potrzeby umieszczenia rodzeństwa.

5. Rodziny pomocowe - w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka piecza zastępcza może zostać powierzona rodzinie pomocowej np. w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniu, pobytem w szpitalu bądź innymi nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi. Podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta pomiędzy starostą a rodziną pomocową.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka w wypełnianiu swoich funkcji kierują się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem praw, a także zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwiają kontakty z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że Sąd postanowi inaczej.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może pozostać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia jeżeli uczy się: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego lub legitymuje się orzeczeniem o

znacznym lub umiarkowany stopniu niepełnosprawności i uczy się: w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.